

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน นั้น

สำนักนายกรัฐมนตรี ขอแสดงความเข้าใจแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน ดังนี้

๑. การถวายความเคารพสำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนชาย

๑.๑ การถวายคำนับ ให้ยืนตรงขาชิด ปลายเท้าแยกพองาม มือทั้งสองแนบลำตัว ค้อมลำตัวพอประมาณ พร้อมก้มศีรษะลง แล้วตั้งศีรษะโดยเงยหน้าขึ้นช้า ๆ พร้อมตั้งลำตัวจนตั้งอยู่ในท่าตรง

๑.๒ การทำวันทยหัตถ์ ให้ใช้ในกรณีแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนและสวมหมวก โดยให้ยืนตรงขาชิด ปลายเท้าแยกพองาม แล้วทำวันทยหัตถ์ หากเป็นการแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนแต่ไม่สวมหมวก ให้ใช้วิธีการถวายคำนับ ตามข้อ ๑.๑

๒. การถวายความเคารพสำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนหญิง

๒.๑ การถอนสายบัว

๒.๑.๑ ให้ยืนตรง หันหน้าไปทางที่ประทับ ให้เท้าขวาเป็นหลัก ชักเท้าซ้ายไปทางด้านหลังของเท้าขวาที่ยืนอยู่

๒.๑.๒ ย่อตัวให้ต่ำลงช้าๆ แต่อย่าให้ถึงพื้น ขณะที่ชักเท้าซ้าย ให้ยกมือทั้งสองข้างขึ้นวางประสานกันบนหน้าขาเหนือเข่า โดยใช้มือขวาทับมือซ้าย (โดยหงายมือซ้ายและคว่ำมือขวาลง)

๒.๑.๓ ค้อมตัวเล็กน้อย ทอดสายตาลง

๒.๑.๔ เสร็จแล้วยืนตรง มือแนบข้างลำตัว

๒.๒ การทำวันทยหัตถ์ ให้ใช้ในกรณีแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนและสวมหมวก โดยให้ยืนตรงขาชิด ปลายเท้าแยกพองาม แล้วทำวันทยหัตถ์ หากเป็นการแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนแต่ไม่สวมหมวก ให้ใช้วิธีการถอนสายบัว ตามข้อ ๒.๑

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๑.๒ การทำวันทยหัตถ์

ให้ใช้ในกรณีแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนและสวมหมวก โดยให้ยืนตรงขาชิด
ปลายเท้าแยกพองาม แล้วทำวันทยหัตถ์ หากเป็นการแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน
แต่ไม่สวมหมวก ให้ใช้วิธีการถวายนับ ตามข้อ ๑.๑

พร้อมก้มศีรษะลง แล้วตั้งศีรษะโดยเงยหน้าขึ้นช้า ๆ พร้อมตั้งลำตัวจนตั้งอยู่ในท่าตรง

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๒.๒ การทำวันทยหัตถ์

ให้ใช้ในกรณีแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนและสวมหมวก โดยให้ยืนตรงขาชิด ปลายเท้าแยกพองาม แล้วทำวันทยหัตถ์ หากเป็นการแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน แต่ไม่สวมหมวก ให้ใช้วิธีการถอนสายบัว ตามข้อ ๒.๑

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๒. การถวายความเคารพสำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนหญิง

๒.๑ การถอนสายบัว

๒.๑.๑ ให้ยืนตรง หันหน้าไปทางที่ประทับ ให้เท้าขวาเป็นหลัก ชักเท้าซ้ายไปทางด้านหลังของเท้าขวาที่ยืนอยู่

๒.๑.๒ ย่อตัวให้ต่ำลงช้าๆ แต่อย่าให้ถึงพื้น ขณะที่ชักเท้าซ้าย ให้ยกมือทั้งสองข้างขึ้นวางประสานกันบนหน้าขาเหนือเข่า โดยใช้มือขวาทับมือซ้าย (โดยหงายมือซ้ายและคว่ำมือขวาลง)

๒.๑.๓ ค้อมตัวเล็กน้อย ทอดสายตาลง

๒.๑.๔ เสร็จแล้วยืนตรง มือแนบข้างลำตัว

การถวายเครื่องราชสักการะ การวางพานพุ่มทอง-พุ่มเงิน

๑. หน่วยงาน องค์กร ประชาชน ลงทะเบียนจัดลำดับการวางพานพุ่มทอง-พุ่มเงิน
๒. เจ้าหน้าที่จัดลำดับแถวตามที่ลงทะเบียน ผู้ถวายพุ่มยืนหน้าผู้เชิญพานพุ่มทองอยู่ทางขวามือ ผู้เชิญพานพุ่มเงินอยู่ทางซ้ายมือ หันหน้าพุ่มออก
๓. พิธีกรประกาศรายชื่อหน่วยงาน องค์กร ประชาชน ผู้ถวายพุ่มตามลำดับ
๔. ผู้ถวายพุ่มและผู้เชิญพุ่มทอง-พุ่มเงิน เดินขึ้นเวทีหยุดชั่วขณะตามจุดที่กำหนดให้ เพื่อต้องการให้ผู้ที่กำลังถวายพุ่มทอง-พุ่มเงิน เข้าจุดถวายให้เรียบร้อย
๕. เมื่อถึงจุดที่กำหนด เบื้องหน้าพระบรมฉายาลักษณ์หรือพระฉายาลักษณ์ ผู้ถวายพุ่มหยุดยืนตรง ถวายความเคารพ (ผู้เชิญพานพุ่มทอง-พุ่มเงิน ไม่ต้องถวายความเคารพ)
๖. ผู้ถวายพุ่มหันขวารับพานพุ่มทอง จากผู้เชิญไปวางทางด้านขวามือของผู้ถวาย ในขณะที่ก้าวเท้าไปข้างหน้าหนึ่งก้าว หันหน้าพุ่มเข้าหาพระองค์ท่าน (พระบรมฉายาลักษณ์)
๗. ผู้ถวายพุ่มหันซ้ายรับพานพุ่มเงิน จากผู้เชิญไปวางทางด้านซ้ายมือของผู้ถวาย หันหน้าพุ่มเข้าหาพระองค์ท่าน ชักเท้ากลับยืนตรง ทำความเคารพพร้อมกัน ตามแบบของตนเอง แล้วเดินลงเวทีเข้าประจำจุดเดิม เพื่อรอพิธีจุดเทียนถวายพระพรชัยมงคล ต่อไป
๘. เจ้าหน้าที่เคลื่อนย้ายพานพุ่ม เข้าไปทำความเคารพหน้าพระบรมฉายาลักษณ์หรือพระฉายาลักษณ์ คนที่อยู่ทางด้านขวาของเวทีให้นำพานพุ่มทองไปวางทางด้านขวาของพระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระฉายาลักษณ์ แล้วให้หันหน้าพุ่มออก ส่วนคนที่อยู่ทางซ้ายมือก็ให้นำพานพุ่มเงินไปวางทางด้านซ้ายของพระบรมฉายาลักษณ์หรือพระฉายาลักษณ์หันหน้าพุ่มออกเช่นกัน
๙. กรณีการถวายพุ่มของประธาน ให้วางที่โต๊ะหมู่คู่หน้าโดยวางพานพุ่มทองไว้ด้านขวา (ด้านซ้ายของผู้วาง) และพานพุ่มเงินไว้ด้านซ้าย (ด้านขวาของผู้วาง) ของพระบรมฉายาลักษณ์หรือพระฉายาลักษณ์ ให้หันหน้าพุ่มออกทั้ง ๒ พาน จากนั้น จึงเปิดกรวยกระทงดอกไม้ เป็นลำดับต่อไป

กรณีหน่วยงาน / องค์กร / ประชาชน

หมายเหตุ : การถวายความเคารพ
ข้าราชการชาย : ชุดปกติขาวสวมหมวก ทำความเคารพ วันทยหัตถ์
 ชุดปกติขาวไม่สวมหมวก ทำความเคารพ ถวายคำนับ
ข้าราชการหญิง : ชุดปกติขาวสวมหมวก ทำความเคารพ วันทยหัตถ์
 ชุดปกติขาวไม่สวมหมวก ทำความเคารพ ถอดสายบัวแบบพระราชนิยม
ประชาชนชาย : ทำความเคารพ ถวายคำนับ
ประชาชนหญิง : ทำความเคารพ ถอดสายบัวแบบพระราชนิยม

กรณีประธาน

โดย...สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนการถวายเครื่องราชสักการะ (วางพุ่มทอง พุ่มเงิน)

กรณีของหน่วยงาน องค์กร ประชาชน

เตรียมก่อนขึ้นถวายพุ่ม

ผู้ถวายพุ่ม ถวายความเคารพ

๒.รับพานพุ่มทอง

๓.วางพานพุ่มทองหันหน้าพุ่มเข้า

๔.รับพานพุ่มเงิน

๕.วางพานพุ่มเงินหันหน้าพุ่มเข้า

๖.ถวายความเคารพพร้อมกัน

ขั้นตอนการถวายเครื่องราชสักการะ (วางพุ่มทอง พุ่มเงิน) กรณีประธานในพิธี

๑.ผู้ถวายพุ่ม ถวายความเคารพ
ผู้เชิญพุ่มทอง-พุ่มเงิน
ไม่ต้องถวายความเคารพ

๒.รับพานพุ่มทองทางด้านขวามือ

๓.วางพานพุ่มทองด้านซ้ายมือ
หันหน้าพุ่มออก

๔.รับพานพุ่มเงินทางด้านซ้ายมือ

๕.วางพานพุ่มเงินด้านขวามือ
หันหน้าพุ่มออก

๖.ถวายความเคารพพร้อมกัน

ประกาศสำนักพระราชวัง

เรื่อง การประดับเครื่องหมายเข็มพระราชทาน

เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน
เข็มที่ระลึกในงานพระราชพิธีต่างๆ แก่ข้าราชการบริพารในสังกัดสำนักพระราชวัง ดังนั้น เพื่อเป็นการ
เทิดพระเกียรติและถวายเป็นความจงรักภักดี จึงเห็นควรให้ประดับเข็มพระราชทานกับเครื่องแบบต่างๆ ดังนี้

เครื่องแบบปกติขาว

บุรุษและสตรี ให้ประดับเข็มพระราชทานที่อกเสื้อเบื้องขวาเหนือปากกระเป๋าสีเสื้อ

เครื่องแบบสีทึบ

บุรุษและสตรี ให้ประดับเข็มพระราชทานที่อกเสื้อเบื้องขวาเหนือปากกระเป๋าสีเสื้อ (ป้ายชื่อ)

เครื่องแบบทหาร ตำรวจ ให้ผู้มีสิทธิประดับเข็มสามารถประดับเข็มที่ระลึกฯ กับเครื่องแบบ
ทุกชนิด ยกเว้น เครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนาม โดยประดับที่ปกกระเป๋าสีเสื้อเบื้องซ้ายชิดกับขอบกระเป๋าสีเสื้อ
ด้านบนใกล้กับกระดุมกลางลำตัวเสื้อ และถ้าเป็นเสื้อเครื่องแบบที่ไม่มีกระเป๋าด้านบน ให้ประดับเข็มที่ระลึกส่วน
พระองค์บริเวณอกเสื้อเบื้องซ้ายแนวเดียวกับกระเป๋าสีเสื้อบน โดยห้ามประดับเข็มที่ระลึกฯ ร่วมกับเข็ม
เครื่องหมายพิเศษชนิดอื่นที่ปกกระเป๋าสีเสื้อเบื้องซ้าย

ชุดสากล (บุรุษ)

เสื้อสูท ให้ประดับที่รังคคอกพับของเสื้อชั้นนอกเบื้องซ้าย

เสื้อซาฟารีและเสื้อพระราชทาน ให้ประดับเข็มพระราชทานที่อกเสื้อเบื้องซ้ายบริเวณ
ปากกระเป๋าสีเสื้อ

ชุดสุภาพ (สตรี) ให้ประดับเข็มพระราชทานที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

ทั้งนี้ ห้ามประดับเครื่องหมายเข็มพระราชทานในงานอวมงคล เช่น งานศพ เป็นต้น

จึงขอประกาศให้ทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายดิสร วชิโรทัย)

รองเลขาธิการพระราชวัง

ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการพระราชวัง